

Římskokatolická církev v ČR a její hospodaření v roce 2021

Představení kategoriální pastorace

Poznámky pro editory

Katolická církev je největší křesťanskou církví v České republice, matrikově k ní patří 43 % obyvatel České republiky. Tradiční služby církve (udělování svátostí, slavení svátků či poskytování duchovní podpory) zná 80 % populace. Tyto služby církve využívá pravidelně cca 1/3 obyvatel ČR. Zájem o duchovní aktivity v ČR roste. Ukazuje se, že jsou pro společnost stojící na křesťanském základě víc než potřebné. Základními správními jednotkami církve je 8 (arci)diecézí, v jejichž čele stojí sídelní (arci)biskupové. Vlastním místem skutečného setkávání věřících jsou jednotlivé farnosti a komunity ve městech a obcích.

Česká biskupská konference (ČBK) je zastřešující orgán Římskokatolické církve v ČR. Je zřízena Apoštolským stolcem a je sborem biskupů České republiky, kteří spravují jednotlivé diecéze a společně řídí pastorační a společensky prospěšné aktivity katolické církve v ČR. V čele ČBK stojí předseda, kterým je od roku 2020 Mons. Jan Graubner.

Česká biskupská konference je zřizovatelem Charity Česká republika. Prostřednictvím Charity naplňuje katolická církev jedno ze svých hlavních posláních, službu diakonie, tedy péči o slabé a potřebné.

Katolická církev v ČR zajišťuje svou existenci **prací pro více než 20.000 lidí**. Biskupství římskokatolické církve zaměstnávala v roce 2021 napřímo téměř 3.400 osob. Zprostředkovaně pak v regionech dává práci víc než 3.000 dodavatelům subjektů církevních lesů, dále má přes 9.250 fyz. zaměstnanců Charit a ca 4.000 osob je zaměstnaných v církevním školství. V církevních nemocnicích pracuje téměř 600 osob zdravotnického personálu. **Na území ČR působí cca 1.700 duchovních**, přes tisíc řeholnic a asi šest stovek řeholníků. Průměrná hrubá mzda kněží v roce 2021 byla 22 137,- Kč.

Roční splátka finanční náhrady za nevydaný církevní majetek pro celou římskokatolickou církev činila v roce 2021 celkem 1,794 mld. Kč. Z toho 1,410 mld. činila výše náhrady pro diecéze římskokatolické církve a zbytek byl určen pro římskokatolické řeholní řády a kongregace. Tyto peníze, které jsou pro církev zásadní, představují pro stát jen nepatrnou položku v rozpočtu.

P. ThLic. Ing. Stanislav Příbyl, Th.D., CSsR, od 1. října 2016 pracuje jako generální sekretář České biskupské konference, vede sekretariát této organizace zastřešující činnost Katolické církve v ČR a mluví za ni v médiích. Je členem kongregace redemptoristů. Vystudoval Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Po vysvěcení na kněze (1996) byl farářem na Svaté Hoře. V letech 2002-2011 zastával úřad provinciála pražské provincie redemptoristů. V letech 2004-2008 působil jako prezident Arcidiecézní charity Praha. Roku 2012 získal na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze licenciát teologie, v roce 2014 získal tamtéž doktorát z teologie. V roce 2019 dokončil magisterské studium na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem v oboru finance a management. V letech 2009 až 2016 byl generálním vikářem litoměřické diecéze.

Mons. ThLic. Ing. Zdenek Wasserbauer, Th.D byl 23. ledna 2018 Svatým otcem Františkem jmenován

pomocným biskupem pražské arcidiecéze a titulárním biskupem Butrinským. Od 1. dubna 2016 je generálním vikářem pražské arcidiecéze. Je předsedou Komise ČBK pro nauku víry, členem Komise ČBK pro liturgii a předsedou Rady pro duchovní službu v armádě, vězeňství, u Policie ČR a IZS. Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Praze, v roce 1990 zahájil studia bohosloví na KTF UK. Na kněze byl vysvěcen 30. září 1996, v letech 1998 – 2003 absolvoval postgraduální studium spirituální teologie v Římě. V letech 2000–2010 působil jako spirituál pražského kněžského semináře. Poté byl jmenován farářem ve farnosti kostela Nejsvětějšího Srdce Páně na pražských Vinohradech a v roce 2012 rovněž čestným kanovníkem staroboleslavské kapituly. Od května 2015 působil jako ředitel kurie pražského arcibiskupství a sídelní kanovník metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze.

sr. Františka Jana Majerčíková pochází ze Slovenska z malé vesnice Stránske v okrese Žilina. Do Společnosti

dcer křesťanské lásky sv. Vincence de Paul vstoupila 29. 11. 1986, ještě v době totalitního režimu, to znamená, že do 11. 11. 1988, kdy jí bylo dovoleno přijmout hábit, se vše dělo v utajení. Do komunity v Brně přišla v roce 2005. Bylo to právě v době, kdy pastorační služba v brněnských nemocnicích byla ve svých počátcích. Začínala na více místech v Brně: Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a její dvě odloučená pracoviště - Doléčovací rehabilitační oddělení Nový Lískovec a Plastická chirurgie v Králově Poli, dále Vojenská nemocnice, Úrazová nemocnice, nemocnice Delta (dnešní SURGAL), Dětská nemocnice, Hospic sv. Alžběty aj. Bylo to možné proto, že nemocniční kaplani byli vedeni jako pastorační asistent, nebyli v nemocnicích zaměstnáni a přicházeli na zavolání. V současnosti mají kaplani dvě asociace a v nemocnicích jsou zaměstnanci.

Kategoriální pastore

2

Katolická církev je dnes zastoupena nejen v nemocnicích, ale i v armádě, policii či vězeňství, kde se věnuje duchovnímu doprovázení.

Nemocniční kaplani nabízejí zaměstnancům, nemocným a jejich blízkým setkání a rozhovor, lidskou blízkost a doprovázení, aby v jejich životních situacích společně objevovali a oživovali spirituální zdroje, které mohou přinášet naději, posilu a motivaci k nesení obtíží spojených s nemocí, nejistotou, ztrátou, umíráním, péčí o nemocné, strachem o blízké a pracovním stresem. Pokud o to pacient požádá, zprostředkují mu i návštěvu duchovního.

22. 10. 2011 byla ustavena Asociace nemocničních kaplanů (89 kaplanů ze 7 církví).

2. 10. 2012 byla ustavena Katolická asociace nemocničních kaplanů. V současné době působí v 66 zdravotnických zařízeních 113 nemocničních kaplanů vyslaných katolickou církví, kteří jsou sdružení v Katolické asociaci nemocničních kaplanů v ČR. Členy této asociace je také 12 odborníků a 19 dobrovolníků v pastorační péči.

Dne 11. 7. 2019 byla slavnostně podepsaná trojstranná dohoda o duchovní péči ve zdravotnických zařízeních uzavřená mezi Ministerstvem zdravotnictví ČR, Českou biskupskou konferencí (ČBK) a Ekumenickou radou církví v ČR (ERC).

Duchovní služba v Armádě ČR byla obnovena v roce 1998. Vojenští kaplani jsou duchovní, které do jejich služby vysílají společně křesťanské církve sdružené v Ekumenické radě církví a v České biskupské konferenci, aby ve vojenském prostředí sloužili všem, kteří požádají o pomoc. Ke všem příslušníkům rezortu MO a jejich rodinám směřuje kaplany univerzálně pojatá nabídka duchovní služby, jejíž kontext, forma a obsah nejsou nutně náboženské; služby, která respektuje individuální zakotvení, osobní názory nebo ovzduší v kolektivu či jednotce, a to v ČR nebo v zahraniční operaci. V Armádě ČR je aktuálně v aktivní službě 36 vojenských kaplanů z 11 církví. Katolická církev vysílá 11 kaplanů: 10 římskokatolických (6 kněží a 4 trvalí jáhni) + 1 řeckokatolický kněz. Další 1 trvalý jáhen je vojenským

kaplanem aktivních záloh. Celkem prošlo duchovní službou AČR celkem 27 vojenských kaplanů z katolické církve: 26 římskokatolických (z toho 20 kněží a 6 trvalých jáhnů) a 1 řeckokatolický.

Vězeňská duchovní služba je sborem vězeňských kaplanů, kteří jsou zaměstnanci Vězeňské služby. Dobrovolní duchovní začali do věznic docházet v roce 1990, v roce 1994 byla založena Vězeňská duchovenská péče. 30. 12. 2013 byla uzavřena *Dohoda o duchovní službě ve věznicích* mezi zástupci České biskupské konference, Ekumenické rady církví v ČR a Vězeňské služby ČR. V současné době působí ve Vězeňské službě ČR celkem 61 kaplanů ve 35 vězeňských zařízeních, z toho je 27 kaplanů za římskokatolickou církev a 4 kaplani z řeckokatolické církve.

Kromě organizování a realizace duchovní služby se podílejí rovněž na vytváření a aplikaci výchovných programů, vedoucích k hodnotové změně vězňů, eventuálně organizaci studia teologie. V několika zařízeních se uskutečnily tzv. duchovní obnovy – jednodenní rekolekce. Kaplani slouží rovněž svým spoluzaměstnancům a jsou poradci ředitelům svých věznic ve věcech otázek současného náboženského života.

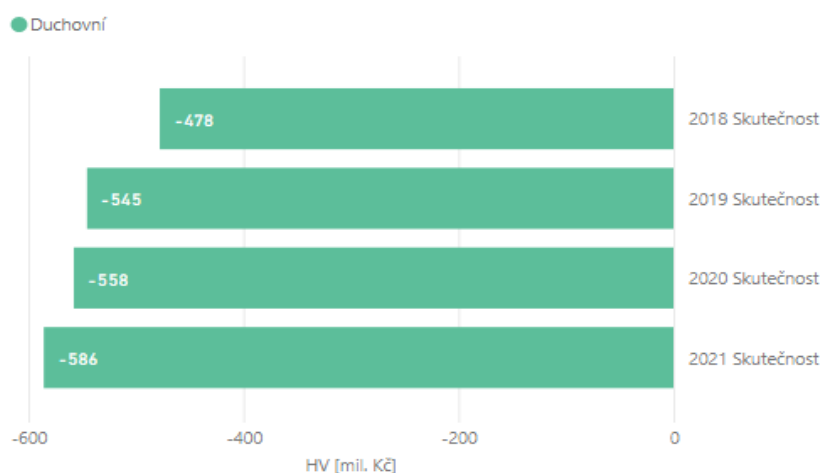
Duchovní služba u policie je nejmladší kaplanskou službou v ČR. Dne 14. dubna 2020 byla podepsána mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví Dohoda o podmínkách vzniku a působení duchovní služby v prostoru Policie České republiky a u ostatních bezpečnostních sborů. V současnosti působí dva policejní kaplani, římskokatolický jáhen s celorepublikovou působností a starokatolický kněz na území Krajského ředitelství policie Českobudějovického kraje.

Hospodaření - detaily

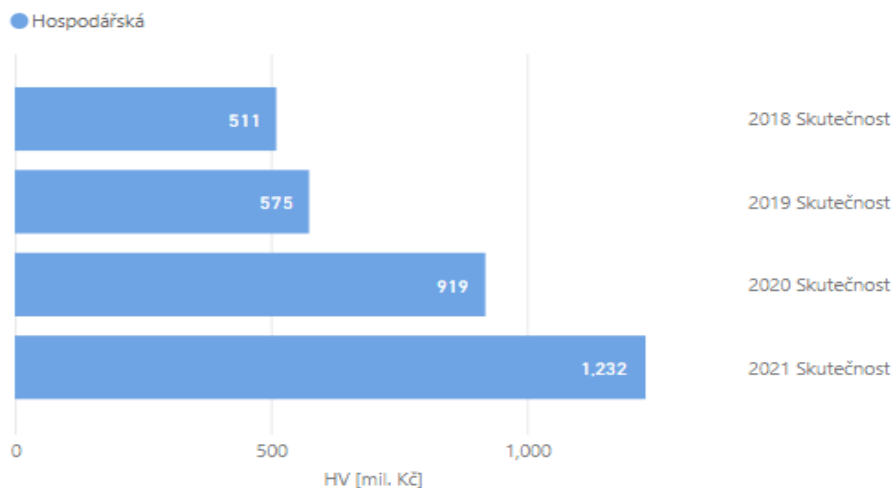
Zisk z hospodářské činnosti dlouhodobě pokrývá větší výdaje na hlavní (tzv. duchovní) činnost, tj. na služby církve pro věřící i širokou veřejnost, a to i přes snižování státního příspěvku a problémy s výpadky příjmů v důsledku pandemie nebo kúrovcové kalamity v předchozích letech. Dlouhodobé investice a výnosy z lesního hospodaření přinesly zisky, a tak v roce 2021 přispěly k hospodářskému výsledku +646 mil. Kč.

3

typ entity/ činnost	2018	2019	2020	2021	2021 vs. 2020 (rozdíl)
Duchovní	-478	-545	-558	-586	-28
Hospodářská	511	575	919	1232	313
HV po zdanění celkem	33	29	361	646	285

Cílem hospodaření je získávat prostředky na rozšiřování aktivit na poli duchovní a společensky prospěšné činnosti.

Příjmy diecézí

- Dary 362 mil. korun / - 53 mil. / - 13 %
- Kostelní sbírky 364 mil. korun / +28 mil. / + 8 %
- Dotace provozní: 753 mil. korun / - 156 mil. / - 17 % (čerpání z různých zdrojů, kofinancování apod.)
- Státní příspěvek na činnost: 625 mil. / -6,7 % / - 45 mil.
- Roční splátka náhrady 1.410 mil. / + 35 mil. / + 2,5%
- Výnosy z hospodářské činnosti (tržby) 4.090mil / + 1.287 mil. / + 45,9 %

Výdaje diecézí

- Osobní náklady 936 mil. / snížení 23 mil / -2,4%
- Pastorační (křty, svatby, pohřby, kaplani, ...) 687 mil. / zvýšení + 67 mil. / +11 %
- Opravy kostelů a dalších církevních staveb 1.303 mil. / snížení - 113 mil / - 8 %
- Školství 35 mil. / snížení 98 mil / - 73,7 %
- Sociální a zdravotní projekty 21 mil. / snížení 74 mil. / - 69,7 %
- Kultura 37 mil. / zvýšení 1,6 mil. / + 4 %
- Investice do nemovitého majetku vč. lesů a zemědělství 575 mil. / snížení o 271 mil. / - 32 %
- Finanční investice (obchodovatelné; etické investování) 869 mil. / snížení 166 mil./ - 16 %
- Odvedená daň z příjmu 229 mil. / zvýšení o 59 mil / + 35 %

Hospodaření v regionech

- Lesy, polnosti, rybníky: Katolická církev v ČR se stará o téměř 160 tis. ha zemědělské a lesní půdy, z toho ca 42 tis. ha tvoří pole a polnosti. Spravuje také desítky rybníků.
- Nemovitosti: Od sametové revoluce bylo v ČR postaveno 62 nových kostelů.
- Drobné podnikatelské záměry (pivovary, nakladatelství, ...)
- Církevní turistika (ubytování, gastroslužby, prohlídky)
- Klíčová je práce pro lidi v regionech, lokální rozvoj a péče o lesy a polnosti.

Finanční investice (= etické podnikání)

Fond Katolické církve (podfond výnosový, růstový a nemovitostní) / Agricola Isidor

Info k 31. 12. 2021: růstový fond: investováno 1 537,8 mil / výnosnost p.a. od počátku 9,81%

výnosový fond: investováno 264,4 mil / výnosnost p.a. od počátku 3,87%

Na dani z příjmu jsme v roce 2021 odvedli 229,2 milionu korun, na ostatních daních a poplatcích 55,5 milionů korun